

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะ เสนอ เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร
เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่าย
นิเทศการบริหาร เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขต
การศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีงบประมาณ 2531 จำนวนทั้งสิ้น 50
คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม และแบบศึกษา เอกสาร

แบบสอบถาม

ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย
อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบปลายเปิด (Open ended) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open ended)

แบบศึกษา เอกสาร

เป็นการศึกษา เอกสาร เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนด เครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังกรมสามัญศึกษา เพื่อแจ้งให้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ทุกเขตการศึกษาให้ความร่วมมือในการวิจัย

2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังเขตการศึกษาต่าง ๆ ทุกเขต และให้ส่งคืนทางไปรษณีย์

3. แบบศึกษา เอกสาร ผู้วิจัยไปศึกษา เอกสารด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง รวม 9 เขตการศึกษา คือ

เขตการศึกษา 1	จังหวัดนครปฐม
เขตการศึกษา 2	จังหวัดยะลา
เขตการศึกษา 5	จังหวัดราชบุรี
เขตการศึกษา 6	จังหวัดลพบุรี
เขตการศึกษา 7	จังหวัดพิษณุโลก
เขตการศึกษา 8	จังหวัดเชียงใหม่

เขตการศึกษา 9 จังหวัดอุดรธานี

เขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี

เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. แบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่

การนำเสนอข้อมูลใช้ตารางประกอบความเรียง อธิบาย

สรุปผลการวิจัย

แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย ร้อยละ 96.00
เพศหญิง ร้อยละ 4.00

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 41 - 50 ปี ส่วนน้อยอยู่ใน
ระหว่าง 31 - 40 ปี

วุฒิสถที่สุดทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ปริญญาตรี ส่วนน้อยปริญญา เอก

อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างมากกว่า 20 ปี
ส่วนน้อยอยู่ในระหว่าง 6 - 10 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ ส่วนใหญ่เคย เป็นผู้บริหารโรงเรียน
ส่วนน้อย เคย เป็นครูผู้สอน

ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นเวลา 1 - 5 ปี ส่วนน้อยปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นเวลา 16 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี

แบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

1. งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ

1.1 นิเทศและติดตามการบริหารงานวิชาการตามนโยบายและจุดเน้นของ กรมสามัญศึกษา

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ ติดตามผลและประเมินผล และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติ หน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

1.2 นิเทศการบริหารและนิเทศงานวิชาการแก่บุคคลผู้รับผิดชอบ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน ระดับน้อย

1.3 นิเทศการบริหารหลักสูตร การจัดแผนการเรียนและการจัดการด้านวิชาการ วิชาการให้ เหมาะสมกับสภาพและสนองนโยบายของกรมสามัญศึกษา

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ ปฏิบัติโดยผลิตสื่อ และศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

1.4 นิเทศการบริหารและการจัดการ เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการใน โรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน ระดับน้อย

1.5 ร่วมวางแผนและให้คำปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาทางวิชาการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยร่วมวางแผนกับทางโรงเรียนเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

1.6 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัย และปฏิบัติโดยทำการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

1.7 พัฒนาและเผยแพร่สื่อ เทคนิควิธีการ และนวัตกรรม เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการใหม่ ๆ และผลิตเอกสาร คู่มือครู และเผยแพร่ให้โรงเรียนต่าง ๆ ภายในเขต และปฏิบัติโดยจัดนิทรรศการเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

1.8 นิเทศเพื่อให้เกิดการนิเทศงานวิชาการภายในอย่างเป็นระบบ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดย ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

1.9 นิเทศเพื่อส่งเสริมให้มีการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการของบุคลากรในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

2. งานนิเทศการบริหารงานธุรการ

2.1 นิเทศการจัดระบบงานสารบรรณ การเงิน การบัญชี การพัสดุ

ให้มีประสิทธิภาพ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

2.2 นิเทศเพื่อให้โรงเรียนจัดระบบการบริหารงานธุรการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

2.3 ส่งเสริมให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานธุรการด้านต่าง ๆ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

2.4 นิเทศการจัดระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านธุรการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

2.5 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง วิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัย และปฏิบัติโดยทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการ เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

2.6 พัฒนาและเผยแพร่ เทคนิค เกี่ยวกับการบริหารงานธุรการในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ผลิตเอกสาร คู่มือครู และเผยแพร่ให้โรงเรียนต่าง ๆ ภายในเขต และปฏิบัติโดยผลิตวีดีโอเทปเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการในโรงเรียน เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

3. งานนิเทศการบริหารงานปกครอง

3.1 นิเทศการจัดระบบการบริหารงานฝ่ายปกครอง ตามสภาพความเหมาะสม
ของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยผลิตสื่อเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติในหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

3.2 นิเทศเพื่อส่งเสริมให้ฝ่ายปกครอง ช่วยเหลือผู้บริหารในการปฏิบัติงาน
และการปกครองของบุคลากรให้เป็นไปตามระเบียบวินัย และวัฒนธรรมที่ดีงาม

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติในหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

3.3 นิเทศเพื่อให้ผู้บริหารและฝ่ายปกครอง เลือกใช้เทคนิคในการบริหารงาน
อย่างเหมาะสม

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

3.4 ส่งเสริมให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานของฝ่าย
ปกครอง

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

3.5 ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานปกครอง
ในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร
และงานวิจัย และปฏิบัติโดยทำการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานปกครอง เป็นส่วนน้อย การ
ปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

3.6 พัฒนาและเผยแพร่สื่อการบริหารงานปกครองให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ผลิตเอกสาร คู่มือครู และเผยแพร่

ให้โรงเรียนต่าง ๆ ภายในเขต และปฏิบัติโดยผลิตวีดีโอ เทป เกี่ยวกับการบริหารงานปกครอง
ในโรงเรียน เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

3.7 นิเทศเพื่อให้โรงเรียนจัดระบบการติดตามและประเมินผลการบริหาร
งานปกครองของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

3.8 นิเทศเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
ตลอดจนด้านการเมือง

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

4. งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน

4.1 นิเทศการจัดระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับการ
ประชาสัมพันธ์

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

4.2 นิเทศการจัดระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับอาคาร
สถานที่ และสาธารณสุข

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

4.3 นิเทศการจัดระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับสื่อก
ทัศนูปกรณ์

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ

ปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

4.4 นิเทศการจักระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับสุขภาพ
อนามัย

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา คิดเป็น
ร้อยละ 84.00 และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้
โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

4.5 นิเทศการจักระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับน้อย

4.6 นิเทศการจักระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับห้องสมุด

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย และจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การ
ปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

4.7 นิเทศการจักระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับการ
แนะแนว

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย และจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การ
ปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

4.8 นิเทศการจักระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับ
โภชนาการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับ
น้อย

4.9 นิเทศการจักระบบการบริหารงานบริการในโรงเรียน เกี่ยวกับงาน

บริการชุมชน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนาเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

4.10 ส่งเสริมให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานบริการในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

4.11 นิเทศการจัดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านบริการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

4.12 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานและกิจการนักเรียนของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัย และปฏิบัติโดยทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียนเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

4.13 พัฒนาและเผยแพร่สื่อ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการบริหารงานบริการในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ผลิตเอกสาร คู่มือครู และเผยแพร่ให้โรงเรียนต่าง ๆ ภายในเขต และปฏิบัติโดยผลิตวีดิโอเทปเกี่ยวกับการบริหารงานบริการในโรงเรียนเป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

5. งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์

5.1 นิเทศเพื่อพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และการศึกษา

พิเศษ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

5.2 นิเทศเพื่อให้เกิดการนิเทศภายใน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

5.3 นิเทศการบริหารหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

5.4 นิเทศการบริหารและพัฒนาบุคลากร

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

5.5 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และปฏิบัติโดยวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

5.6 พัฒนาและเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมการบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ผลิตเอกสาร คู่มือ และเผยแพร่ให้โรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ภายในเขต และปฏิบัติโดยผลิตวีดีโอเทป เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ เป็นส่วนน้อย

การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

5.7 ติดตามประเมินผลและสรุปรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนการศึกษาพิเศษและโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ติดตามและประเมินผลโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และปฏิบัติโดยสรุปรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนการศึกษาพิเศษเป็น ส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

6. งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน

6.1 นิเทศเพื่อเสนอแนะการจัดระบบการบริหารงานการศึกษาชุมชน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในมาก

6.2 นิเทศเพื่อให้โรงเรียนจัดระบบการศึกษาสภาพทรัพยากรและความต้องการของชุมชน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

6.3 นิเทศเพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการศึกษาชุมชน ตามสภาพความเหมาะสม

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

6.4 ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาชุมชนของโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัย และปฏิบัติโดยทำการวิจัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษาชุมชนของโรงเรียน เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย คือ ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการ

ศึกษาชุมชนของโรงเรียน

6.5 ผลิตและเผยแพร่สื่อการจัดการศึกษาชุมชนให้โรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ ผลิตเอกสาร คู่มือครู และเผยแพร่สื่อเกี่ยวกับการจัดการศึกษาชุมชนของโรงเรียนดีเด่นให้โรงเรียนอื่น ๆ และปฏิบัติโดยผลิตรีดิโอ-เทป และเผยแพร่เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

6.6 นิเทศและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

6.7 นิเทศติดตามประเมินผลและรายงานผลการจัดการศึกษาชุมชน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และปฏิบัติโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

7. งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

7.1 นิเทศและประสานงานการจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกรมสามัญศึกษา

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ร่วมประชุมและวางแผนกับสามัญศึกษาจังหวัด และปฏิบัติโดยประสานงานสามัญศึกษาจังหวัด และร่วมประชุมและวางแผนกับกลุ่มโรงเรียน เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

7.2 นิเทศติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน และปฏิบัติโดยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสามัญศึกษาจังหวัด เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

7.3 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานประจำของกลุ่ม
โรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย สรุปและรายงานผลการดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติงานประจำของกลุ่มโรงเรียน และปฏิบัติโดยสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติงานประจำของสามัญศึกษาจังหวัด เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ใน
ระดับมาก

7.4 นิเทศการพัฒนาระบบการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด
ตามสภาพความเหมาะสม

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา และ
ปฏิบัติโดยผลิตรีตีโอ เทป เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับมาก

7.5 ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานของ
กลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ศึกษา ค้นคว้า จากหนังสือ เอกสาร
และงานวิจัย และปฏิบัติโดยทำการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษา
จังหวัด เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

7.6 พัฒนาและเผยแพร่สื่อ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและ
สามัญศึกษาจังหวัด

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดย ผลิตเอกสารและเผยแพร่ และ
ปฏิบัติโดยผลิตรีตีโอ เทป เป็นส่วนน้อย การปฏิบัติหน้าที่นี้โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

8. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ที่ได้ช่วยปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานอื่น ๆ
นอกเหนือไปจากงานในหน้าที่ที่กำหนดไว้ คือ งานของกรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา กรมพลศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กองทัพอากาศที่ 2 และ
กรมการปกครอง

หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว งานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ งานของกรมวิชาการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และกรมสามัญศึกษา ตามลำดับ และงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ งานของกรมการปกครอง กองทัพอากาศที่ 2 และกรมพลศึกษา ตามลำดับ

แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่

1. ปัญหาและอุปสรรคโดยทั่ว ๆ ไป

ปัญหาและอุปสรรคจากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย 5 อันดับ คือ จำนวนศึกษานิเทศก์ฝ่าย นิเทศการบริหารไม่เพียงพอกับจำนวนโรงเรียนในเขต งบประมาณในการจัดประชุม อบรม สัมมนาไม่เพียงพอ ยานพาหนะที่จะใช้ในการนิเทศไม่เพียงพอ งบประมาณในการทดลอง และวิจัยไม่เพียงพอ และ เรียงตามลำดับน้อยที่สุดไปหามาก 5 อันดับ คือ ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อ คือ แท่นพิมพ์ โรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการนิเทศ และส่ง บุคลากร เข้ารับการอบรม สัมมนา ปัญหาทางครอบครัวและส่วนตัวที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างศึกษานิเทศก์ในฝ่ายยังไม่ดีพอ และการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในฝ่ายไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้จากแบบสอบถามแบบ ปลายเปิด (Open ended)

2.1 งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตาม ลำดับคือ ขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความ สามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ครู - อาจารย์ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายและคำแนะนำ และขาดสื่อประกอบการนิเทศ

2.2 งานนิเทศการบริหารงานธุรการ ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตามลำดับ คือ บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านธุรการ โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านธุรการ และโรงเรียนเปลี่ยนตัวบุคลากรในการปฏิบัติงานอยู่ ย่อย ๆ

2.3 งานนิเทศการบริหารงานปกครอง ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตาม ลำดับคือ ขาดสื่อประกอบการนิเทศ บุคลากรในโรงเรียนไม่เข้าใจในงานปกครอง โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในงานปกครอง และขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ

2.4 งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตามลำดับคือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานในด้านนี้ ขาดสื่อ และคู่มือประกอบการนิเทศ การนิเทศมีเวลาอันจำกัด และขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ

2.5 งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตามลำดับคือ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน และขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ

2.6 งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตามลำดับคือ โรงเรียนไม่สนใจในชุมชน มุ่งเน้นในตัวนักเรียนมากกว่า ขาดสื่อ คู่มือประกอบการนิเทศ และขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ

2.7 งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด ปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดตามลำดับคือ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน แนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัดยังไม่ชัดเจน และขาดการประสานงานที่ดี ระหว่าง เขตกับกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

แบบศึกษา เอกสาร

จากการศึกษาเอกสารจากกลุ่มตัวอย่างคือ หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาต่าง ๆ รวม 9 เขตการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. แผนงาน/โครงการการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารเขตการศึกษา

1.1 แผนงาน/โครงการที่ครอบคลุมการปฏิบัติงานในหน้าที่มากที่สุด เรียงตามลำดับคือ งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด งานนิเทศการบริหารงานธุรการ และงานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ ส่วนแผนงาน/โครงการที่ครอบคลุมการปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยที่สุด เรียงตามลำดับคือ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน และงานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน

1.2 แผนงาน/โครงการ ได้ใช้วิธีการนิเทศและติดตามผล และประชุม
อบรม สัมมนามากที่สุดตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย และผลิตสื่อได้
ใช้น้อยที่สุดตามลำดับ

2. รายงานผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา

2.1 กำหนดให้รายงานผลการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ เมื่อสิ้น เดือนหรือ เดือน
ละครั้งน้อยที่สุด ในวันประชุมของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา

2.2 ผลการปฏิบัติงาน ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้มากที่สุดตามลำดับ
คือ งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด งานนิเทศการบริหารงาน
วิชาการ และงานนิเทศการบริหารงานธุรการ ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดตามลำดับคือ งาน
นิเทศการบริหารงานปกครอง งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน และงาน
บริหารการศึกษาชุมชน

3. บันทึกริการนิเทศการศึกษา

3.1 บันทึกริการนิเทศการศึกษา ได้วางกรอบในด้านสภาพทั่วไป รายการ
นิเทศ วิธีดำเนินการนิเทศ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการของโรงเรียน และข้อเสนอ
แนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด ส่วนเรื่องชี้วัดความสำเร็จมีน้อยที่สุด

3.2 ได้บันทึกตามแบบของกรมสามัญศึกษา ที่กำหนดไว้มากที่สุดคือ ทุกเขต
การศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และบางเขตได้กำหนดแบบบันทึกริการนิเทศการศึกษาขึ้นเอง ซึ่งมี
จำนวนน้อย

3.3 ในบันทึกริการนิเทศการศึกษา ได้ใช้วิธีการในการนิเทศคือ นิเทศและ
ให้คำปรึกษาและจัดประชุม อบรม สัมมนามากที่สุด ส่วนที่ใช้น้อยที่สุดคือ มอบเอกสารผล
การวิจัย

4. การมอบหมายงานในหน้าที่

4.1 ทุกเขตการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างได้มอบหมายงานให้ศึกษานิเทศก์ฝ่าย
นิเทศการบริหาร ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้คือ งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ งาน
นิเทศการบริหารงานธุรการ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง งานนิเทศการบริหารงาน
บริการและกิจการนักเรียน และงานอื่น ๆ มีบางเขตการศึกษาที่ไม่ได้มอบหมายงานเหล่านี้

ให้ปฏิบัติคือ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน และงานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษา จังหวัด

5. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามจำนวนโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด ตามลำดับคือ งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ งานนิเทศการบริหารงานธุรการ งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง และงานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารเขตการศึกษา กรมสามัญศึกษา เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่จะต้องเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งส่วนมากเป็นเพศชาย เช่นเดียวกัน

วุฒิสูงสุดทางการศึกษาคือ ระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท สอดคล้องกับการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของศึกษานิเทศก์ ตามที่ ก.ค.กำหนด และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2530 (กรมสามัญศึกษา 2530 : 9) และมีแนวโน้มว่า วุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากการวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2527 : 51) ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.08 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 20.00 จากการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 32.00 และขณะนี้กำลังศึกษาคู่อยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรีอีกหลายคน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุอยู่ในระหว่าง 41 - 50 ปี และมีอายุราชการมากกว่า 20 ปี แสดงว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และทักษะในด้านการสอนเป็นอย่างดี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนเกิดความศรัทธาและเชื่อถือประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์ในการเป็นผู้

เชื่อถือประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์ในการ เป็นผู้บริหารโรงเรียนมาก่อน ย่อมมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศ การบริหาร ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับความ เชื่อถือของ ชารี มณีศรี (2521 : 74) ที่ว่า การคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งตัว เป็นศึกษานิเทศก์ของไทย ระบุต้องผ่านการสอน มีประสบการณ์ด้านการสอนมาก่อน หากบุคคล นั้นเคยทำงานด้านการบริหาร (ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่) จะได้รับพิจารณา เป็นพิเศษต่างหาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการ บริหาร ในระหว่าง 1 - 5 ปี ซึ่งอาจจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่น้อยไปบ้าง แต่จากประสบการณ์ในการสอนและการบริหารโรงเรียนที่มีมากดังกล่าว ผู้วิจัย เชื่อว่า ใน อนาคตข้างหน้าศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารนี้จะประกอบด้วย บุคลากรที่มีความรู้ ความ สามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และทำให้ผลงานที่ปฏิบัตินั้นมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

2. สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการ ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ชารี มณีศรี (2521 : 29 - 31) ได้กล่าว โดยสรุปได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

- 1) งานนิเทศติดตามและประเมินผล
- 2) งานผลิต เอกสารและวัสดุทัศนูปกรณ์
- 3) งานสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า และทดลอง
- 4) งานจัดประชุม อบรม และสัมมนา

ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับ เทคนิคในการทำงานหลักของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา

ดังที่สมาคมศึกษานิเทศก์ (2525 : 28 - 29) ได้สรุปถึงกิจกรรมของเทคนิคของศึกษานิเทศก์ สรุปได้ 4 ลักษณะ คือ

- 1) การเยี่ยมโรงเรียนและการแนะนำครู เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
- 2) การอบรมครูประจำการ การอบรมครู เป็นวิชาการที่มีรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุม การสัมมนา การประชุมกลุ่ม การอบรมโดยวิธีการต่าง ๆ
- 3) การใช้เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ การผลิตเอกสารทางคู่มือครู

เอกสารเพิ่มความรู้อ เอกสารทางข่าวสาร เอกสารที่ใช้ในการสอน แผนการสอน รวมทั้ง การผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ครูจะต้องใช้

4) การทำการวิจัยปฏิบัติการศึกษาและการทดลองต่าง ๆ ที่จะทำให้ครูเกิด เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งศึกษานิเทศอาจทำได้โดยการสร้าง เป็นโครงการต่าง ๆ

การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขต การศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จึงมุ่งเน้นในการปฏิบัติงานตามลักษณะงานในหน้าที่หรือเทคนิค วิธีการ กิจกรรมดังกล่าวว่า ปฏิบัติงานในหน้าที่แต่ละด้านอย่างไร และมากน้อยเพียงใด ดังต่อไปนี้

2.1 งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานวิชาการโดยใช้วิธีให้คำแนะนำและให้ คำปรึกษา รองลงมาคือ การจัดประชุม อบรม สัมมนา และผลิตสื่อ วิธีที่ใช้น้อยที่สุดคือ การศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารในเขตการศึกษา กลุ่ม ตัวอย่าง ที่ได้กำหนดโครงการให้ปฏิบัตินั้น โครงการนิเทศและติดตามผลซึ่งต้องใช้วิธีการ ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษามากที่สุด รองลงมาคือ โครงการประชุม อบรม สัมมนา และโครงการผลิตสื่อ ส่วนโครงการวิเคราะห์ ทดลอง และวิจัยมีน้อยที่สุด การปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์จึงต้องใช้เทคนิควิธีการให้สอดคล้องกับโครงการที่กำหนดดังกล่าว

การปฏิบัติงานในด้านนี้ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารปฏิบัติอยู่ใน ระดับค่อนข้างน้อย จากการศึกษาศึกษาเอกสาร พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วศึกษานิเทศก์ฝ่ายนี้ในแต่ละ เขตจะปฏิบัติงานนิเทศการบริหารงานวิชาการ ทั้งหมด 9 ครั้ง ในจำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : จ) ที่พบว่า การ ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ในด้านบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย และกรม สามัญศึกษา (2527 : 99) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 54.05 และผู้ช่วยผู้ บริหารฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 39.19 ไม่เคยได้รับการนิเทศเลย

จากผลการวิจัยของ อติเรก รัตนธัญญา (2519 : จ) ชัชวาลย์ อำนวยมณี (2520 : ค) ทองขาว โคตรโยธา (2520 : ง) และ จิระ สิทธิ (2519 : จ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน เขต

การศึกษา 3, 8, 11 และ 12 ต่างก็พบว่า การปฏิบัติงานด้านบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ซึ่งได้แย้งกับความเห็นของ สมิธ และคณะ (Smith and others) 1967 : 170) ที่ว่า ผู้บริหารการศึกษาควรมีความรับผิดชอบงาน งานบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 40 ซึ่งมากกว่าทุก ๆ งาน

การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานในโรงเรียน เมื่อผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติน้อย และศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารปฏิบัติหน้าที่นิเทศงานในด้านนี้น้อยเช่นกัน ย่อมจะเกิดผลเสียต่อการศึกษานักเรียน ซึ่งจะเป็นกำลังอันสำคัญของชาติต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารน่าจะปฏิบัติงานตามหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานวิชาการให้มากที่สุด และให้ประสิทธิภาพมากที่สุด โดยใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ แปลก ๆ อันจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของงานบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น การใช้วิธีการนิเทศโดยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาซึ่งใช้มากที่สุดนั้น อาจจะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความสนใจน้อย การปฏิบัติงานย่อมบรรลุผลน้อยเช่นกัน

2.2 งานนิเทศการบริหารงานธุรการ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร พบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานธุรการโดยใช้วิธีให้คำแนะนำและให้คำปรึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ผลิตสื่อและจัดประชุม อบรมสัมมนา วิธีที่ใช้้น้อยที่สุดคือ การศึกษา ค้นคว้า และวิจัย วิธีการปฏิบัติส่วนมากจะคล้าย ๆ กับงานนิเทศการบริหารงานวิชาการ จะต่างกันตรงที่งานนิเทศการบริหารงานธุรการใช้วิธีการปฏิบัติโดยการผลิตสื่อมาก เป็นอันดับสองรองจากการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา เพราะการนิเทศงานด้านนี้ศึกษานิเทศก์จะต้องจัดทำเอกสาร คู่มือ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานธุรการ ซึ่งประกอบด้วย งานสารบรรณ งานการเงิน การบัญชี และการพัสดุ โรงเรียนมักจะมีปัญหาอยู่เสมอ

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารในด้านนี้ พบว่า โดยเฉลี่ยจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขต 138 โรงเรียน ปฏิบัติงานเพียง 19 โรงเรียน และปฏิบัติรวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง การปฏิบัติจึงอยู่ในระดับน้อยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : จ) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และกรมสามัญศึกษา (2527 : 99) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 54.05 และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ ร้อยละ 54.29 ไม่เคยได้รับการนิเทศเลย

ผลการวิจัยของ ถวัลย์ บุญแสน (2522 : จ) และ สุรชัย ชินโย (2518 : จ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6 และ 10 พบว่า การปฏิบัติงานด้านบริหารธุรการ การเงิน อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สมิธ และคณะ (Smith and others 1967 : 170) ที่ว่า ผู้บริหารการศึกษามีความรับผิดชอบงานบริหารการเงิน ร้อยละ 5 และขัดแย้งกับกรมสามัญศึกษา (2530 : 60) ที่ได้เสนอแนะการแบ่งเวลาทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสัปดาห์ โดยการบริหารงานธุรการ เป็นเวลามาก เมื่อเทียบกับงานอื่น ๆ

ผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานธุรการโดยเฉพาะงานการเงิน การบัญชี และการพัสดุ เป็นงานที่สำคัญมากงานหนึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นจำนวนไม่น้อยที่ประสบปัญหาในการบริหารงานด้านนี้ โดยขาดความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติอันมีกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตน หากผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการบริหารงานในด้านนี้ และศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานให้การนิเทศแก่ผู้บริหารโรงเรียนอยู่เสมอแล้วเชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ อาจจะไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นน้อยมาก แต่ในทางปฏิบัติการมอบหมายงานให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายต่าง ๆ เกิดความซ้ำซ้อนกัน เช่น โครงการที่เกี่ยวกับการนิเทศงานธุรการ ซึ่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนรับผิดชอบอยู่เช่นกัน ไม่สามารถแยกให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าศึกษานิเทศก์ฝ่ายใด เป็นผู้ปฏิบัติ นับเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่นี้อยู่ในระดับน้อย

2.3 งานนิเทศการบริหารงานปกครอง

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร พบว่าศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานปกครอง โดยวิธีให้คำแนะนำและให้คำปรึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ผลิตสื่อ และจัดประชุม อบรมสัมมนา วิธีที่ใช้น้อยที่สุดคือ การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัย ซึ่งตรงกับวิธีการปฏิบัติงานนิเทศการบริหารงานธุรการ เทคนิควิธีการต่าง ๆ นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารไม่ได้ใช้เลย อาจจะเป็นเพราะได้ยึดรูปแบบในการนิเทศ โดยการแนะนำและให้คำปรึกษา เป็นหลักการในการปฏิบัติงาน ขาดการพัฒนาตนเองในการที่จะค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ ให้ผู้รับการนิเทศเกิดความสนใจและความคิดสร้างสรรค์เพื่อปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานปกครองให้ดีขึ้น

จากผลการวิจัยของ เสถียร จันทบูรณ์ (2519 : ง) ถวัลย์ บุญแสน (2522 : จ) ประจวบ วัจนะรัตน์ (2519 : จ) และ ชัชวาลย์ อามาศย์มณี (2520 : ค) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4, 6, 7 และ 8 พบว่า การปฏิบัติงานบริหารบุคคลมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2530 : 60) ได้ให้ข้อเสนอแนะการแบ่งเวลาของการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสัปดาห์ โดยดูแลระเบียบวินัย ความประพฤติของนักเรียน ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณงานภารโรง 4 ชั่วโมง และนิเทศให้คำปรึกษา แก้ปัญหา ติดตามผลการปฏิบัติงานของครู คณงาน 3 ชั่วโมง เมื่อเทียบกับงานอื่นแล้วงานในหน้าที่นี้จะปฏิบัติมากที่สุด แต่การปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารงานปกครอง จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร กลับปฏิบัติได้น้อยที่สุดกว่าทุก ๆ งานในหน้าที่ คือโดยเฉลี่ย ปฏิบัติงานเขตการศึกษาละ 1 ครั้ง จำนวนโรงเรียนเพียง 3 โรงเรียนเท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบภายในเขต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2527 : 99) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 54.05 และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ร้อยละ 62.69 ไม่เคยได้รับการนิเทศเลย

ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนี้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานปกครองน้อยมาก เป็นเพราะกรมสามัญศึกษากำหนดแผนงาน โครงการ ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้น้อยเกินไป ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเอกสาร 9 เขตการศึกษานั้น มีเพียง 3 เขตการศึกษาเท่านั้นที่มีแผนงาน โครงการ ให้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่นี้ เมื่อโรงเรียนส่วนมากปฏิบัติงานบริหารบุคลากรหรือบริหารการปกครอง แต่ศึกษานิเทศก์ผู้มีหน้าที่จะต้องนิเทศการปฏิบัติงานกลับปฏิบัติได้น้อย การบริหารงานปกครองในโรงเรียนจึงอาจจะไม่บรรลุผลตามที่ต้องการ

2.4 งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร พบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน โดยวิธีให้คำแนะนำและให้คำปรึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ผลิตสื่อ และจัดประชุม อบรม สัมมนา วิธีที่ใช้น้อยที่สุดคือ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย ซึ่งตรงกับวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานธุรการและงานนิเทศการบริหารงานปกครอง เป็นที่น่าสังเกตว่า งานในหน้าที่นี้จะเกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อมากที่สุด

เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนนำไปใช้ในการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียนในโรงเรียน แทนที่จะให้แต่คำแนะนำและคำปรึกษา ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์น้อยกว่าการนิเทศ โดยการผลิตสื่อ ผู้วิจัยเห็นว่า คงจะ เนื่องจากองค์ประกอบสำคัญหลายประการที่ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนี้ ไม่สามารถเลือกใช้วิธีการดังกล่าวนี้ในการนิเทศได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ เช่น งบประมาณอันจำกัด และวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการผลิต เป็นต้น

การปฏิบัติงานในหน้าที่นิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน อยู่ในระดับน้อย โดยเฉลี่ยศึกษานิเทศก์แต่ละเขตจะปฏิบัติหน้าที่เพียง 1 ครั้ง จำนวน 6 โรงเรียน เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2527 : 99) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 54.05 และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายบริการ ร้อยละ 53.07 ไม่เคยได้รับการนิเทศเลย และสอดคล้องกับการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : จ) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ด้านบริการทางการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

จากผลการวิจัยของ เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น (2518 : ค) ประจวบ วัจนะรัตน์ (2519 : จ) และ สุรัชย์ ชินโย (2518 : จ) ได้วิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5, 7 และ 10 พบว่า การปฏิบัติงานด้านบริหารงานบริการและกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งค่อนข้างจะขัดแย้งกับความเห็นของ สมิธ และคณะ (Smith and others 1967 : 170) ที่ว่า ผู้บริหารการศึกษาควรมีความรับผิดชอบงานบริการเกี่ยวกับนักเรียน ร้อยละ 20 ซึ่งสำคัญรองจากงานบริหารวิชาการเท่านั้น แต่ในการปฏิบัติผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์กลับให้ความสำคัญในงานนี้น้อย

ผู้วิจัยเห็นว่า หากศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่นี้ให้มากขึ้นกว่าเดิม และใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียน เกิดความสนใจและเห็นความสำคัญในการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน จะทำให้การบริหารงานในงานในโรงเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2.5 งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร พบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ โดยใช้วิธีให้คำแนะนำและให้คำปรึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ใช้วิธีการผลิตสื่อและจัดประชุม อบรม สัมมนา วิธีการที่ใช้น้อยที่สุดคือ การศึกษา ค้นคว้า

วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย ซึ่งตรงกับวิธีการที่ใช้ในการนิเทศงานบริหารงานธุรการ บริหารงานปกครอง และบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน การปฏิบัติงานในด้านนี้จะแตกต่างกับการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว เพราะการจัดการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์จะมีวิธีการในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างกับโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาโดยทั่วไป ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารเขตการศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ การนิเทศโดยการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาจึงใช้มากที่สุด ส่วนการจัดประชุม อบรม สัมมนา และการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัยจึงใช้วิธีนี้น้อย เพราะในแต่ละเขตการศึกษาจะมีโรงเรียนดังกล่าวอยู่น้อยมาก การจัดประชุม อบรม สัมมนาจึงไม่สะดวกด้วยประการทั้งปวง ผลที่ได้ก็ไม่คุ้มค่า การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัยนั้นศึกษานิเทศก์บางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการวิจัย อีกทั้งงบประมาณที่จะดำเนินการมีจำกัดหรือแทบจะไม่มีเลย ซึ่งเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานทุก ๆ ด้านอยู่แล้ว

การปฏิบัติงานในหน้าที่นี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อเทียบกับการปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานปกครอง และงานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียนแล้ว งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์จะมีมากกว่า เพราะมี 6 เขตการศึกษา ที่มีโครงการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่นี้ ในขณะที่มี 3 และ 4 เขตการศึกษา มีโครงการเกี่ยวกับงานนิเทศการบริหารงานปกครอง และงานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียนตามลำดับ มีการปฏิบัติงานในด้านนี้โดยเฉลี่ยเขตการศึกษาละ 4 ครั้ง จำนวน 3 โรงเรียน มีบางเขตการศึกษาที่มอบหมายงานนี้ให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนเป็นผู้ปฏิบัติ เพราะบุคลากรในฝ่ายนิเทศการบริหารไม่เพียงพอ และงานนิเทศการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ก็เป็นส่วนหนึ่งของงานในหน้าที่ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอนเช่นกัน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อ่ำไพวรรณ ยศประสิทธิ์ (2527 : 113) ที่พบว่า ครูไม่ค่อยได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์การศึกษาสงเคราะห์มีจำนวนน้อย และตรงกับความคิดเห็นของผู้วิจัยคือ ในฝ่ายนิเทศการบริหารเขตการศึกษาต่าง ๆ ยังขาดศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือปฏิบัติงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์

เขตการศึกษาต่าง ๆ น่าจะพิจารณากำหนดคุณสมบัติพิเศษในด้านนี้ เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารต่อไป

2.6 งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร พบว่า

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน โดยใช้วิธีให้คำแนะนำและให้คำปรึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ใช้วิธีผลิตสื่อ และจัดประชุมอบรม สัมมนา วิธีการที่ใช้น้อยที่สุดคือ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ทดลอง และวิจัย เทคนิควิธีการที่ใช้ในการนิเทศงานด้านนี้ไม่แตกต่างไปจากการนิเทศการบริหารงานด้านต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศบริหารในหน้าที่ เมื่อเทียบจำนวนโรงเรียนที่ปฏิบัติกับงานในหน้าที่ด้านอื่น ๆ แล้วจะเห็นว่าน้อยที่สุด โดยเฉพาะเขตการศึกษาละ 1 โรงเรียนเท่านั้น เมื่อเทียบจำนวนและงานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน และงานนิเทศการบริหารงานปกครองซึ่งน้อยที่สุด มีบางเขตการศึกษาที่มอบหมายงานนี้ให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน ซึ่งทำให้งานที่ปฏิบัติมีน้อยอยู่แล้วกลับน้อยลงไปอีก

ผลการวิจัยของ อติเรก รัตนธัญญา (2519 : จ) เสถียร จันทสุบรรณ (2519 : ง) เพ็ญศักดิ์ เรือนใจมั่น (2518 : ค) ถวัลย์ บุญแสน (2522 : จ) ประจวบ วัจนะรัตน์ (2519 : จ) ชัชวาลย์ อำนวยมณี (2520 : ค) สุรัชย์ ชินโย (2518 : จ) ทองขาว โคตรโยธา (2520 : ง) และ จิระ สิทธิ (2519 : จ) ได้วิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11 และ 12 ต่างพบว่า งานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติโชค ห้อยยี่ภู่ (2527 : ฉ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาชนบท การศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนถิ่นโอกาสวิทยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า ได้แก่ ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่องานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนไม่ได้ชี้แจงให้ประชาชนทราบบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้ค่อนข้างจะขัดแย้งกับข้อเสนอแนะการแบ่งเวลาของการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสัปดาห์ของกรมสามัญศึกษา (2530 : 60)

ซึ่งเสนอแผนงานประสานกิจกรรมกลุ่ม สังคม และชุมชนภายนอกโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์มาก

เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนหรือการศึกษาชุมชนอยู่ในระดับน้อย ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารจำเป็นจะต้องนิเทศเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารได้บริหารงานในด้านนี้ให้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม จากการวิจัยครั้งนี้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานนิเทศการบริหารการศึกษาชุมชนน้อย การบริหารงานในโรงเรียนจึงยังไม่บรรลุผลตามที่มุ่งหวังไว้

2.7 งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการศึกษาเอกสาร พบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารปฏิบัติงานในหน้าที่งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัดมากที่สุด โดยวิธีการประสานงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัดด้วยการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด รองลงมาคือ ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา เทคนิควิธีการที่ใช้น้อยที่สุดคือ การศึกษา ค้นคว้า และวิจัย

ในฐานะที่ศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในระดับเขตการศึกษา และเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง ในคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดจึงต้องประสานงานและเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการทุกครั้งที่การปฏิบัติงานในหน้าที่โดยวิธีนี้จึงใช้มากที่สุด

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารได้ปฏิบัติงานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัดอยู่ในระดับมากที่สุดกว่่างานนิเทศทุก ๆ งานที่กำหนดไว้ โดยเฉลี่ยเขตการศึกษาล 20 ครั้ง จากกลุ่มโรงเรียน 6 กลุ่ม และสามัญศึกษาจังหวัด 5 จังหวัดโดยเฉลี่ยเช่นกัน จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาเอกสารจะเห็นว่า ทุกเขตการศึกษาได้กำหนดแผนงาน/โครงการ เกี่ยวก้งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยในส่วนของงานนิเทศงานบริหารงานกลุ่มโรงเรียนของ นัยนา ทองดี (2526 : 152 - 153) ที่พบว่า ศึกษานิเทศก์ผู้ประสานงานไม่ค่อยอุทิศเวลา และชนิดุษฐา เห็นดี (2529 : 185 - 186) ที่พบว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ในเรื่องของการมีส่วนร่วมนั้น ศึกษานิเทศก์ไม่เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนเลย เพราะมีงานในหน้าที่มาก บุคลากรมีจำนวนจำกัด และที่สำคัญก็คือโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญแก่ศึกษานิเทศก์จึงทำให้นับวันแต่จะถูกลดบทบาทการนิเทศในโรงเรียนไป

2.8 งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ผลการวิจัยพบว่า นอกจากงานในหน้าที่ที่กำหนดแล้ว ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศการบริหารยังต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย ซึ่งงานที่ได้รับมอบหมายนี้เป็นทั้งงานของกรมสามัญศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กรมวิชาการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา กรมพลศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

งานที่สำคัญ ๆ ของกรมสามัญศึกษา ได้แก่ งานโครงการขยายโอกาสของการศึกษา และงานบริหารงานทั่วไปในหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา เช่น งานขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และงานบริหารบุคลากรของหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นต้น งานที่สำคัญของกรมวิชาการ ได้แก่ งานประเมินนักเรียนและโรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน งานที่สำคัญของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ งานเป็นวิทยากร ศูนย์ฝึกอบรม สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และงานประเมินสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และกิ่งอำเภอภายในเขต งานที่สำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ เป็นวิทยากรอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ส่วนงานของหน่วยงานอื่น ๆ นอกจากนี้เป็นส่วนน้อยมาก

งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายนี้เมื่อเปรียบเทียบกับงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดให้ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารแล้วจะเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

จากงานในหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติในทุก ๆ ด้าน สรุปได้ว่า การนิเทศโดยให้คำปรึกษาแนะนำและให้คำปรึกษาใช้มากที่สุด รองลงมาคือ การผลิตสื่อ และการจัดประชุม อบรม สัมมนาที่ใช้้น้อยที่สุดคือ การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา (2527 : ย8 - ย9) เรื่อง การประเมินผล การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ที่พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ร้อยละ 42.18 ไม่เคยได้รับการนิเทศ ร้อยละ 41.89 ไม่เคยได้รับสื่อ ร้อยละ 65.66 ไม่เคยได้เข้าร่วมประชุม อบรม และร้อยละ 77.36 ไม่เคยได้อ่านรายงานการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยทั่ว ๆ

ไปตามลำดับมากขึ้น ได้แก่ จำนวนศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารไม่เพียงพอกับจำนวนโรงเรียนในเขต งบประมาณในการจัดประชุม อบรม สัมมนาไม่เพียงพอ ยานพาหนะที่จะใช้ในการนิเทศไม่เพียงพอ งบประมาณในการทดลองและวิจัยไม่เพียงพอ งบประมาณในการนิเทศและติดตามผลไม่เพียงพอ การแสวงหาเงินนอกงบประมาณมาดำเนินการ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ คือ เครื่องถ่ายทำวิดีโอ เทป หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในฝ่ายที่กำหนดไว้มีมากเกินไป ไม่สามารถปฏิบัติได้ครบตามที่ต้องการ ผู้รับการนิเทศไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรม และศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารไม่มีโอกาสร่วมวางแผนในการบริหารงานด้านต่าง ๆ กับทางโรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยจะไม่ขอกล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคดังที่กล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521 : ฉ) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาจำนวนศึกษานิเทศก์ต่อครู ต่อโรงเรียน ไม่ได้สัดส่วนกัน งบประมาณมีน้อย อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการนิเทศการศึกษามีไม่พอ หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กำหนดไว้กว้างยากต่อการปฏิบัติ และครูไม่ค่อยจะนำเอาวิธีการหรือข้อนิเทศไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : ฉ) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ที่เป็นปัญหามากคือ จำนวนของศึกษานิเทศก์ต่อจำนวนครูและโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน เอกสารหลักสูตรและเครื่องมือ เครื่องใช้ในการนิเทศมีไม่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาพรณ เล็งวงศ์ (2529 : ฉ) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคอันสำคัญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ในด้านงบประมาณ บุคลากร

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้แต่ละด้านนั้น ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ ขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ครูอาจารย์ไม่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและคำแนะนำ ขาดสื่อประกอบการนิเทศ ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานธุรการ ที่สำคัญได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านธุรการ โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านธุรการ และโรงเรียนเปลี่ยนตัวบุคลากรในการปฏิบัติงานอยู่บ่อย ๆ ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน ที่สำคัญได้แก่

บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานในด้านนี้ ขาดสื่อ และคู่มือประกอบการนิเทศ การนิเทศมีเวลาอันจำกัด และขาดงบประมาณในการนิเทศ ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานปกครอง ที่สำคัญได้แก่ ขาดสื่อประกอบการนิเทศ บุคลากรในโรงเรียนไม่เข้าใจในงานปกครอง โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในงานปกครอง และขาดงบประมาณในการนิเทศ ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ ที่สำคัญได้แก่ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน และขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน ที่สำคัญได้แก่ โรงเรียนไม่สนใจในชุมชน มุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนมากกว่า ขาดสื่อ คู่มือประกอบการนิเทศ และขาดงบประมาณในการนิเทศ ปัญหาและอุปสรรคงานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด ที่สำคัญได้แก่ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน แนวทางในการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัดยังไม่ชัดเจน และขาดการประสานงานที่ดีระหว่าง เขตกับกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามที่กำหนดของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา ดังกล่าวเหล่านี้พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ซึ่งได้แก่ ผู้นิเทศ คือ ศึกษานิเทศก์และผู้รับการนิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูอาจารย์ในโรงเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับผู้นิเทศ คือ ขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน

ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ คือ ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน มีการแลกเปลี่ยนตัวบุคลากรในการทำงาน และบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของงานที่ปฏิบัติ

2. ปัญหาด้านงบประมาณ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ หรือขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

3. ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ ขาดเอกสาร คู่มือประกอบการนิเทศ

4. ปัญหาด้านสภาพที่ปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ เวลาในการนิเทศมีจำกัด ครูอาจารย์

ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังการนิเทศ แนวทางในการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน และขาดการประสานงานที่ดี

ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยยุทธ ศรีขจร (2524 : ฉ) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายปกครองที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความร่วมมือในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายปกครองจากคณะครูอาจารย์ ในโรงเรียนมีค่อนข้างน้อย และกำลังคนและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของฝ่ายปกครองมักจะมีไม่เพียงพอ และผลการวิจัยของ มานิต บัดตะแวว (2525 : จ) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนนั้น ปัญหาในระดับมากคือ เรื่องการขาดสื่อการเรียนและคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน และผลการวิจัยของ สรสิทธิ์ ศิลป์ศรีกุล (2525 : ฉ) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดกิจการนักเรียน คือ ครู - อาจารย์ไม่สนใจและไม่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการบริการสุขภาพอนามัย คือ การขาดบุคลากรด้านพยาบาล ด้านการจัดและให้บริการแนะแนว คือ โรงเรียนขาดบุคลากรด้านการแนะแนว และผลการวิจัยของ วุฒิจุลพรหม (2520 : จ) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญในการบริหารงานและปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ผู้บริหารโรงเรียนยังให้ความสำคัญต่องานวิชาการไม่มากเท่าที่ควร ผู้บริหารงานวิชาการยังขาดความรู้ ความสามารถในการนิเทศและการวางแผน ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียน และบุคลากร และผลการวิจัยของ ชนิษฐา เห็นดี (2529 : ฉ) ที่พบว่า สาเหตุหลักกว้าง ๆ ไม่ระบุชัดเจน

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ จากการวิจัยมีผู้เสนอแนะแนวทางแก้ไขไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากร ให้ศึกษานิเทศก์ได้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรืองานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดสรรอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารให้เพียงพอกับสัดส่วนของโรงเรียนภายในเขต กรมสามัญศึกษาควรจัดสรรอัตรากำลังของครู - อาจารย์ ฝ่ายสนับสนุนการสอนให้เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนควรตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานของครู - อาจารย์อยู่เสมอ ศึกษานิเทศก์ควรติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนอยู่เสมอ ควรจัดอบรม สัมมนาบุคลากรในโรงเรียนในแต่ละงานให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่า ไม่ควรมองข้ามก็คือ การคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์นั้น ควรจะมีการคัดสรรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารมาก่อน เป็นอย่างดี และ เป็นผู้ที่มีความตั้งใจ เอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ดี ซึ่งวิธีนี้จะ เป็นการแก้ปัญหาในตัวเองของผู้นี้ เทศได้ดีที่สุด

2. ปัญหาด้านงบประมาณ กรมสามัญศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหานี้ เป็นปัญหาที่หน่วยงานทั่ว ๆ ไป มักจะประสบอยู่เสมอ ผู้ที่จะแก้ปัญหานี้ได้ต้องอยู่ในระดับหน่วย เหนือขึ้นไป กรมสามัญศึกษาจะจัดสรรให้หน่วย ศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษาต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานงบประมาณจัดสรร มาให้ การเสาะแสวงหาแหล่งงบประมาณจากหน่วยงานเอกชน มูลนิธิ สมาคมต่าง ๆ เพื่อ ทหารายได้ เป็นกองทุนในการปฏิบัติงานจะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาก็เหมาะสมที่สุด

3. ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ กรมสามัญศึกษาควรผลิตสื่อ คู่มือประกอบการนิเทศใน แต่ละงาน เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา ไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และจัดสรร วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ เพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ควรขอความ ร่วมมือในด้านวัสดุอุปกรณ์ จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

ผู้วิจัยเห็นว่า การแก้ปัญหาโดยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวที่น่าจะประสบผลต่อการ ปฏิบัติงานมากก็คือ การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น การที่จะรอให้กรมสามัญศึกษาอนุมัติ และจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ มาให้ นั้น เป็นสิ่งที่คาดหวังได้ยาก อันเนื่องมาจากงบประมาณอันจำกัด นั้นเอง

4. ปัญหาด้านสภาพการปฏิบัติงานควรแก้ไขโดย ช่วงเวลาของการนิเทศควร กำหนดให้เพียงพอ โรงเรียนควรพรพรงานให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ เข้าใจในงานของ ตนเอง และปฏิบัติได้ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และสามัญศึกษาจังหวัด ควรมีการวางแผนงานและประสานงานร่วมกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี ปัญหาที่เกี่ยวกับโรงเรียนหรือผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการบริหารงานบางอย่าง เช่น ความสัมพันธ์กับชุมชน และชุมชนก็ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนนั้น ศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นตัว เชื่อมที่ดีให้ผู้บริหารได้ เข้าใจถึงความสำคัญในการบริหารงานการศึกษาชุมชน และหา แนวทางให้ชุมชนได้ เห็นความสำคัญของโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขบางประการที่มีได้กล่าวถึง ผู้วิจัยเชื่อว่า จากสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารควรจะเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จึงขอเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. กรมสามัญศึกษาควรจัดสรรตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนโรงเรียนในเขต ที่จะไปปฏิบัติงาน
2. การคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร กรมสามัญศึกษาควรกำหนดคุณสมบัติเฉพาะที่เหมาะสมทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารงานในโรงเรียนโดยเฉพาะ และมีประวัติในการทำงานที่ดี
3. ควรมีการวิเคราะห์งานในหน้าที่ที่กำหนดไว้ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา ว่าเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด
4. การพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายนิเทศการบริหารให้คำนึงถึงงานในหน้าที่ที่กำหนดไว้ว่า งานด้านใดบ้างมีมากหรือน้อย หรือไม่มีเลย ให้พิจารณาตามความสำคัญของงานด้วย
5. กรมสามัญศึกษาควรส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะฝ่ายนิเทศการบริหาร ได้มีการผลิตสื่อต่าง ๆ ประกอบการนิเทศและศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยเกี่ยวกับงานในหน้าที่ เผยแพร่ให้โรงเรียนต่าง ๆ ทราบและนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงาน
6. กรมสามัญศึกษาควรส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ได้ศึกษาต่ออบรม สัมมนา ศึกษาและดูงาน เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อจะได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน และฝ่ายแผนงานวิจัยและประเมินผล เขตการศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ จังหวัด สังกัดกรมสามัญศึกษา ในอีก 2 ปีข้างหน้า
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง
4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์งานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายต่าง ๆ ของ เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย